

Echuwabo

Okoddeliya Munkaliwa

REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO

USAID
DO POVO AMERICANO

A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Okoddeliya Munkaliwa

Língua:

Echuwabo

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima,
Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Maria Victor, Suzete Salvador, Felix Gravata,
Eugénio Candieiro e Cristino Chiposse

Assessoria Linguística e metodológica:

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Mulandhy d’Fer

Capa:

Mulandhy d’Fer e Orlando Chissano

Impressão:

Nova Delhi, Índia

Tiragem:

6468

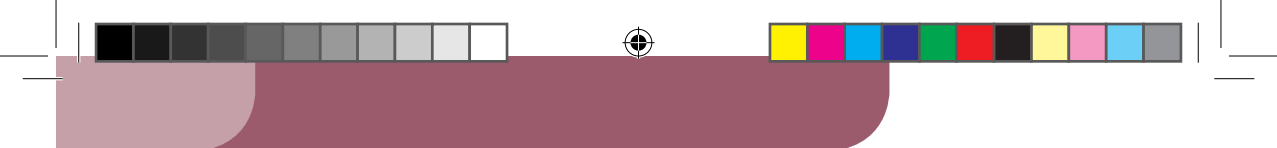
N.º do registo:

10015/RLNICC/2019

**Financiado pela USAID
República de Moçambique**

Sara Murabiwa, na
mukwawa Thiyani.
Anologa dha obure
ontoteya munkaliwa.
Thiyani - Munkala iyo
dhikalamo dhilobo gwe.
Dhinama, miri, manje,
malugu, makupu.
Murabiwa- Enokala
ovibarela na okosa oyesa.
Sara- Nivibarele dhaavi?
Miyo ddili mwaana.
- Kaddinziwa enloga weyo,
kaddaddele deretu.

Murabiwa- Weyo onozuwa
mootho.

-kuddumeye maani bure-
bure.

Orome oguddela vamodhavi
ogamala othiddiye.

Vowi obarele oddumeya
dhilobo dhiina.

Sara- ki abale angwadda
miri na makupu?

Murabiwa- Vangwaddani
anoceyavo mwina.

Sara- Ovano ddinonelamo
ddinoviriyamo.

Thiyani - Munkala iyo mukala
dhinama.

- ki nibarelege dhaavi
dhinamadha?

Sara- Munapege dhinama
dhing'no.

Muthiyege dhunuwe wi
dhinjiviyena.

Thiyani - ki abale antota
dhinama dha mwini?

Murabiwa- Antota esile
dhinddimuwa.

Sara- ki abale anthadda oba
mbara?

Murabiwa- kanthadda esavi
eng'ono.

Murabiwa- kanthadda esavi
eng'ono.

Murabiwa- Mbara mukala
oba gwe.

Ayikalawo malamulo
ankoddiya othadda oba.

Mudhidhi wovuma wi oba
dhirelena.

Thiyani - Nne namasapa,
nne Papooro.

Kanthiyiwa othadda,
anatoloce oba mbara.

Anojedhela mpaka
ofuguleliwa othadda.

Abale ankukusa na mulaba
mung'no.

Bampeca oba dhing'no,
anokoddiwa vaddiddi.

Sara- Kaddipange, othiya
obarela munkaliwa.

- Dhikalawo mikalelo
dhiina?

Thiyani -Dhikalawo,
okosela oyesa munkaliwa.

Sara- Ovano, nikoselege
dhavi oyesa?

Murabiwa- Weyo
onowawona athu.

Anokuputha, anogwadda
makupu vatakulu.

Wi vavirelege pevo na
muya wa deretu.

Onvuma muya wa deretu
onokana egumi.

Thiyani- Ebari-bari, oyesa
onobarela dhireda.

Muthu-Muthu akosege
oyesa vankaliye.

Otadhaga maani a vatakulu,
oseela mba.

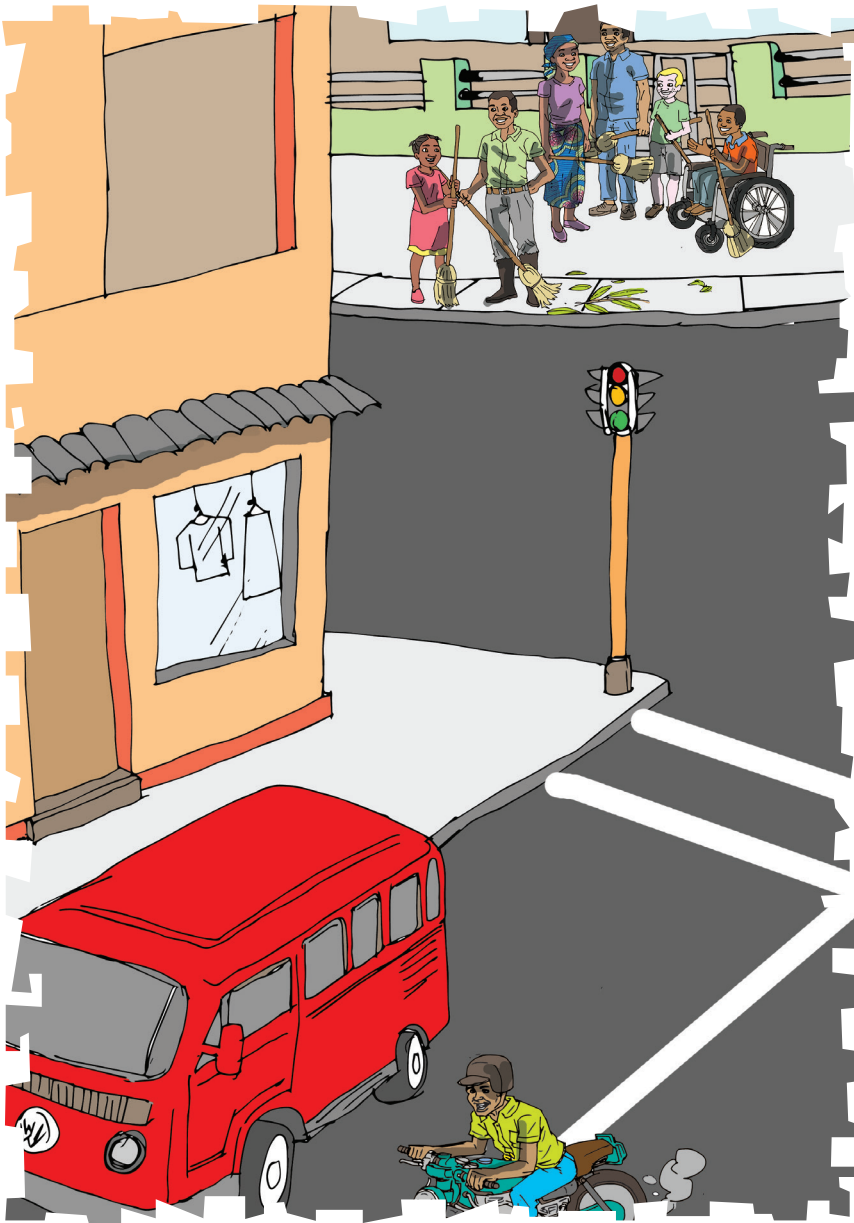
Mmaani onowabala
maaxikara agaseelaga.

Murabiwa- Yinde, onthawa
puwera.

Enavolowe mwaano obe
mpunoni.

Egamala enototela
wacemula na ekotokoto.

Muya oli mwetemwene
munkaliwa.

Sara- Ki abale anseela
mudila?

Murabiwa- Anowabala
maluva, jombo.

Maaxikara wi avibarelena
puno na mulomo.

Awene viina anokoddeliya
munkaliwa.

Akuputhaga dhilobo
dhotedhene dha bure.

Ole onkosela obure
munkaliwa.

Onomwiyelela mwinya
akalaga muredda.

Thiyani- Ninowiwa ologiwa
wa dhifoyo.

Murudda onkala waddama
iyo.

Athu enjene, nyumba
dhawa dhibwina.

Mpaka ogwa, athu ena
ayikwa.

Eji empadduwela nni
munkaliwa?

Murabiwa- Omaga nyumba
motita vaddiddi.

Sara- Nyumba ya mukwaga
eyigwa viina.

Dhisokeliwa dhilobo wi
akamiyedhiwe.

Sara- Ddinowiwaga
dhicirape dha dhinama.

Dhintagiyaga bibiini na
mathiyu banigootha.

Mwaha wotolocaga milima
dha mmunddani.

- Thebo na mukwaye
Poddogoma.

Thebo wanziveliwa oja
milima mmunddani.

Oku Poddogoma apaga
dhinama dhofuwa.

Anamalima anoziveliwa
oddumeya takwa.

Siku dhayi, Thebo na mukwaye Poddogoma.

Ayivenya ayidhowa ologa na anamalima.

Poddogoma- Nvugulele othiddiyaga mooto.

Munoddumeya takwa bure-bure dhinkala iyo.

Anamalima- Weyo ocelele oja milima dhehu.

Poddogoma viina acelele opa mbuzi dhehu.

Sara- Venevo ayiwanana, ayirugunuca mirima.

Ayithiya okosa dhabure, akosaga dhapaama.

Sara, Murabiwa, na
mukwawa Thiyani.

Anologa dhopadduwa
mburo dhihina oyesa.

Murabiwa- Otuwa wa oyesa
onototela.

Opigidheya,
onyakuwa, otakala wa
munkaliwa.

Mburo dthinkoseliwa oyesa
na athu.

Dhinkala ngwilro, kuloga wi
dhinokoddela.

Thiyani- Guwo enhifuliwa
enowina.

Ogafula enkala ngoo,
kuloga wi enocena.

Thiyani-Munozwiwa siku
ndowile iyo obara?

Nifwanya dhilobo-lobo gwe
makome a manje.

Magarafwa, makumbi,
dhikuru, makarukwa.

Sara-Yindde, iyo niddoddelo
vamodhavi.

Mpaka orayiledha
mumpogolroni na zungu.

Murabiwa- Ja paama
okoddeliya viina mbara.

Makarukwa a ameexa
anokosiwa oosaga.

Onziveleliwa ayiyana wabala
mukothi.

Murabiwa- Kahiyo oosagavi
bayi:

- Malanta na magarafwa
anokosiwa panti

Obe munowikiwa pitiroro ya
oguliya.

Sara- Athu andowa owaba
obara.

Avokedhege zungu
mmalantani.

Akosege oyesa agamala oja.

Otakulu wa bara oceyiwa
miri dha mundduri.

Mundduri onvuma athu wi
avireliye pevo.

Thiyani-Esavi enja iyo enda mbara.

Enofwanyela obarelaga nikosaga oyesa?

Murabiwa- Ebari-bari, oba viina ekana thima.

Kinkala esavi oja dhabure, dhinakwe.

Obe dhinantotele dhiredda mmanigoni.

Miyo ddiziwa wengesela tabuleta ejile.

Elebiwe dhayi- kuvokedhe malanta mbara.

Sara- Namasunziya viina oyiloga mmasunzoni.

Thiyani-Ovano ddiziwa
makalelo a oyesa.

- Okuputha, oddodda,
oddoddela vamodhavi.

Orayilela zungu mumburoni
mofwanyelela.

Aba makalelo viina
ambareliya munkaliwa.

Murabiwa- Oxikoola
namasunziya onologa.

Mukoselege oyesa mburo
dhotedhene. Mmawani,
mudila, oxipitale, omusika,
mbara.

Aba mabasa anthiddiwa na
athu oteene.

